

3. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 16 травня 2008 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2008. – № 25. – Ст. 241.
4. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави / П.М. Рабінович: Навч. посібник. Вид. 6-е. – Х: Консум, 2002. – 160 с.
5. Кобрин В. Взаємовідносини Прем'єр-міністра України з Президентом України: конституційно-правовий аспект / В. Кобрин // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: Матеріали XV регіональної науково-практичної конференції. 4–5 лютого 2009 р. – Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2009. – С. 117 – 118.
6. Лагутов Ю.Е. Конституційний статус і відповідальність глави уряду: європейський досвід і вітчизняна практика // <http://politua.info/>.
7. Шаповал В.М. Конституційне право зарубіжних країн / В.М. Шаповал; Підручник / 4-е стереотипне видання. – К.: АртЕк, 2001. – 264 с.
8. Конституція Польщі <http://www.rada.gov.ua/LIBRARY/catalog>.

Науковий керівник: *О.Б. Ковальчук, к. ю. н., доцент
кафедри конституційного та міжнародного права ІНПП
Національного університету «Львівська політехніка»*

КОЛІЗІЙНІ ПИТАННЯ УКЛАДЕННЯ І РОЗІРВАННЯ ШЛЮБУ В МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ

Цилюкова І. В.

*студентка Навчально-наукового Інституту права та психології
Національного університету «Львівська політехніка»*

Законодавство майже всіх країн світу гарантує право на шлюб, але розбіжності внутрішнього матеріального права є причиною численних колізій вітчизняних та зарубіжних правових норм.

Для того аби громадянина України та іноземцю укласти шлюб, який буде дійсним не лише в державі реєстрації, а й у державі громадянства сторін, варто дотриматись всіх законодавчих вимог, які визначають формальні та матеріальні умови укладення та дійсності шлюбу. До матеріальних умов застосовується особистий закон, який у різних країнах розуміється по-різному. Якщо повнолітній громадянин України і 15-річна громадянка Франції бажають вступити в Україні у шлюб, то виникає колізія стосовно матеріальних умов укладання шлюбу, адже в Україні

шлюбний вік для жінок становить 18 років [1, с. 3]. Формальні умови — це вимоги, які висуваються до процедури оформлення шлюбу, тобто стосуються форми укладання шлюбу. Щодо особливостей форми і порядку укладання шлюбу за законодавством іноземних країн, то законодавчій практиці відомі дві основні форми — державна форма реєстрації шлюбу та релігійна. В багатьох країнах визнається тільки шлюб, який укладено у відповідних державних органах (Бельгія, Нідерланди, Німеччина, Франція, Швейцарія, Японія тощо). В деяких країнах допускається укладання шлюбу лише в релігійних установах (наприклад, Ізраїль, Іран, Ірак, Кіпр, Ліхтенштейн та інші). Поширеним є третій підхід, згідно з яким самі особи можуть вибрати форму укладання шлюбу — державну реєстрацію чи релігійну форму укладання шлюбу (Австралія, Англія, Бразилія, Іспанія, Італія, Канада тощо) [1, с. 4–5]. В Україні визнається лише цивільна (державна) форма реєстрації шлюбу, що також має бути врахована, при укладенні шлюбу з іноземним громадянином.

Законодавство про шлюб і сім'ю зарубіжних країн встановлює й перелік обставин, які є перешкодою для реєстрації шлюбу. Насамперед це наявність родинних зв'язків між нареченими. Не завжди однаково регулюються законодавчими актами питання щодо реєстрації шлюбу між усиновителями та усиновленими, або з участю їх родичів. У більшості країн забороняються шлюби між усиновителями й усиновленими. Не може бути укладено шлюб, якщо хоча б один з майбутнього подружжя перебуває в іншому офіційно зареєстрованому шлюбі. Для того, щоб укласти новий шлюб, необхідно припинити попередній [2, с. 207]. У зв'язку з тим, що у національних паспортах іноземних громадян відсутні відомості про сімейний стан, їх власники повинні одночасно подати документ про те, що вони не перебувають у шлюбі, тобто довідку про сімейний стан. Зазначена довідка видається компетентним органом країни відповідного громадянства та легалізується консульською установою або дипломатичним представництвом України в цій країні. Якщо в паспортах іноземних громадян є відмітка про припинення шлюбу, довідка про сімейний стан повинна бути пред'явлена за період після розірвання шлюбу [3]. Варто наголосити, що подібні обставини, які

перешкоджають укладанню шлюбу з іноземним громадянином закріплено й у законодавстві України, в ст.ст. 25-26 Сімейного кодексу України.

Укладання шлюбу між громадянином України та іноземцем може здійснюватись: на території України, за кордоном, у консульській установі або дипломатичному представництві. Умови дійсності таких шлюбів в Україні встановлені Розділом IX Закону України «Про міжнародне приватне право» від. 23.06.2005 р.

Розірвання шлюбу може відбуватися в судовому порядку або через державні органи РАЦСу. Відповідно до ст. 106 СК України в державних органах РАЦСу розриваються шлюби за спільною заявою подружжя, яке немає дітей, незалежно від наявності між ними майнового спору [4].

Окремою проблемою у сфері регулювання шлюбно-сімейних відносин є визнання розірвання шлюбу (розлучення), що мало місце за кордоном. Це визнання полягає у поширенні законної сили рішення іноземного суду (чи іншого правозастосовного органу) на територію України. Таке визнання може здійснюватися у двох формах: або у вигляді визнання іноземного судового рішення про розлучення судом України, або шляхом легалізації документа про розлучення, виданого за кордоном [5, с. 244–245].

До розірвання шлюбу застосовується законодавство держави:

- а) громадянами якої є подружжя в момент подання заяви;
- б) в установу якої подано заяву за умови різного громадянства осіб;
- в) спільного місця проживання осіб із різним громадянством;
- г) орган якої порушив справу, якщо особи мають різне громадянство та проживають на територіях різних держав.

Процедура розірвання шлюбів у міжнародному приватному праві має національні особливості. Розірвання шлюбу за взаємною згодою неможливе у Франції протягом перших шести місяців шлюбу. Англійська правова система передбачає, що заява про розірвання шлюбу не може бути надана, якщо з моменту укладення шлюбу не минуло трьох років. За законодавством США розірвання шлюбу відбувається як в судовому, так і позасудовому порядку. Проте позасудовий порядок можливий лише за наявності шлюбного договору

між подружжям, в якому передбачено майнові права та обов'язки сторін та їх майнові права та обов'язки стосовно дітей [6, с. 174–175].

На протипагу вищезазначеним підходам щодо процедури розірвання шлюбу, є ряд країн, де подібна процедура навпаки – максимально спрощена. Так, у кількох штатах Мексики особиста присутність під час розлучення подружжя не вимагається: свою заяву вони можуть відправити поштою, і в такий самий спосіб отримати рішення суду. Відповідно до законодавства Швеції, шлюб може бути розірваний за заявою однієї зі сторін; при цьому позивач не повинен пояснювати суду причини розлучення, а суд – перевіряти, чи дійсно мав місце розпад шлюбу. Якщо друга сторона не заперечує проти розлучення, то шлюб розривається без призначення будь-яких строків. Такий підхід зумовлений концепцією невтручання держави в особисте життя своїх громадян [3].

На підставі вищевикладеного, можна зробити висновок, що подібні розбіжності матеріального права стосовно укладення і розірвання шлюбів певним чином впливають на розбіжності у колізійному регулюванні даної сфери. Також у відповідності до законодавства іноземних держав форма шлюбу повинна визначатися за місцем його укладання, а матеріальні умови визначаються за особистим законом кожної з осіб, які укладають шлюб. При практичному вирішенні подібних колізійних проблем у сфері шлюбно-сімейних відносин недостатньо знати лише колізійну норму і положення законодавства держави, до якої вона відсилає. Потрібно також передбачити можливість зворотного відсилання і відсилання до права третьої країни та враховувати положення чинних міжнародних конвенцій та договорів між державами, які певним чином регламентують вирішення тих чи інших колізійних проблем.

1. Розгон О. Укладання шлюбу громадянина України з іноземцем за кордоном / О. Розгон // Юридичний Радник. – 2011. – № 6 (60). – С. 1–8.

2. Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн: [Навчальний посібник] / С.І. Шимон. – К.: КНЕУ, 2004. – 220 с.

3. Овчаренко А. Визнання реєстрації та розірвання шлюбу за двосторонніми міжнародними договорами, укладеними Україною / А. Овчаренко // Юстиніан : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.justinian.com.ua

4. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>

5. Жушман В.П. Міжнародне приватне право: [Підручник] / В.П. Жушман, І.А. Шуміло. – Х.: Право, 2011. – 320 с.

6. Кузьменко С.Г. Міжнародне приватне право: Навчальний посібник / С.Г. Кузьменко. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 316 с.

Науковий керівник: *М.М. Бліхар к.е.н., асистент кафедри конституційного та міжнародного права ІНПП Національного університету «Львівська політехніка»*

КОНСТИТУЦІЙНА РЕФОРМА УКРАЇНИ 2015: ШЛЯХ ДО ЗМІН

Чорній В.С.

*студентка Навчально-наукового Інституту права та психології
Національного університету «Львівська політехніка»*

Кінець минулого століття ознаменований новим етапом конституційного становлення та подальшого розвитку державності, зокрема, утвердження України як суверенної та незалежної, призвело до необхідності переосмислення багатьох базових підходів щодо подальшого розвитку та функціонування основоположних інституцій суспільства і держави, порядку організації публічної влади та формування громад.

Зважаємо на те, що реалізація нової парадигми українського конституціоналізму безпосередньо пов'язана зі здійсненням конституційно-правової реформи в Україні. Сучасна конституційна реформа в Україні є складним, багатозначним, досить суперечливим процесом, який, тільки розпочато [1, с. 6].

На думку Л. Бутько, визначальною функцією будь-якої конституційної реформи слід вважати забезпечення переходу держави та права до якісно нового етапу існування. Їй підпорядковані всі державно-правові та суспільно-політичні заходи [2, с. 53–64].

Під час конституційної реформи відбувається нове народження держави та права. Ідея народження нової державності спочатку постає в умовиводах учених, політиків, дослідників. Цей період може тривати